

Tandartsassistent

7de leerjaar
VII-Tan

BRUSSEL

D/2025/13.758/087

Versie januari 2025

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen of over structuuronderdelen heen. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel wordt voorgesteld. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, en flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is **differentiëren** van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren.

Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrenge biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is

bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft o.a. de beginsituatie en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen o.a. inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw en aandachtspunten aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen, de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan. Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een wenk 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting is vereist om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben. De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen zijn gerelateerd aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen, doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties of andere doelen die in regelgeving vastliggen.

2 Situering

2.1 Beginsituatie

Leerlingen kunnen instromen vanuit verschillende studiedomeinen en studierichtingen van de derde graad.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Tandartsassistent.

Het leerplan is gericht op 22 lesuren en is bestemd voor de studierichting Tandartsassistent. De duurtijd van die studierichting bedraagt twee semesters. Het geheel van de vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Tandartsassistent en het vormingsconcept

Het leerplan Tandartsassistent is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In het leerplan ligt de nadruk op de levensbeschouwelijke vorming, de sociale, de natuurwetenschappelijke en de economische vorming. De wegwijzers gastvrijheid en generositeit maken er inherent deel van uit.

Vormingscomponenten

Levensbeschouwelijke vorming geeft leerlingen de tijd en de ruimte om te zoeken naar wie ze zijn en wat ze zullen worden. Leerlingen maken voortdurend (ethische) keuzes. Vanuit de dialoog met de eigen leefwereld, de diverse samenleving en het christelijk geloof, geven leerlingen hun levensbeschouwelijke identiteit vorm. De zeven wegwijzers bieden hen daarbij inspiratie: uniciteit in verbondenheid, kwetsbaarheid en belofte, gastvrijheid, rechtvaardigheid, duurzaamheid, verbeelding en generositeit.

De leerlingen die tandartsassistent worden, spelen een rol in het begeleiden van cliënten die naar de praktijk komen. Ze onthalen de cliënt door het dossier te updaten en hem of haar te begeleiden naar de wachtzaal en praktijkruimte. Daarom is sociale vorming een belangrijk deel van het curriculum. Die sociale en communicatieve vaardigheden benutten ze ook bij het geven van informatie in het kader van gezondheidsbevordering.

In de praktijkruimte bieden ze ondersteuning door de materialen en producten klaar te leggen en te assisteren tijdens tandheelkundige behandelingen. Als de behandeling beëindigd is ruimen ze de praktijkruimte op en brengen ze de materialen en instrumenten naar de sterilisatieruimte voor hun onderhoud. Daarvoor is natuurwetenschappelijke vorming onontbeerlijk. Die is eveneens noodzakelijk om de tandarts technisch te kunnen ondersteunen bij het uitvoeren van tandheelkundige behandelingen.

Een tandartspraktijk wordt uitgerust met een brede waaier van instrumenten, materialen en toestellen die vaak bijzonder prijzig kunnen zijn. De leerlingen krijgen daarom ook de nodige economische vorming. Die benutten ze niet alleen bij het duurzaam omgaan met materialen; ze hebben ook kennis van de Rizinomenclatuur die de basis vormt van alle betalingen die cliënten en de maatschappij doen om de geleverde prestaties te vergoeden.

Wegwijzers

Tandheelkundige zorg is noodzakelijk voor iedereen. De leerlingen leren dan ook alle cliënten op een gastvrije wijze benaderen in de praktijk. Ze passen zich aan wanneer de cliënt tot een andere doelgroep behoort en zorgen ervoor dat iedereen zich welkom voelt.

De leerlingen beperken zich niet tot het ondersteunen van technische handelingen die de tandarts stelt. Ze zijn genereus in het ondersteunen van cliënten bij specifieke vragen en noden en in het ondersteunen van de tandarts. In een groepspraktijk stellen ze zich flexibel op tegenover de collega's. Ze stralen een zekere

zorgzaamheid uit die cliënten gerust stelt als ze met onzekerheden kampen bij het vragen van een consult bij de tandarts.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Zinrijk en geïnspireerd: een levensbeschouwelijke en ethische gevoeligheid ontwikkelen

Leerlingen ontwikkelen een eigen kijk op mens, wereld en samenleving vanuit een levensbeschouwelijke inspiratie. Ze worden gevoelig voor wat betekenisvol is. Ze reflecteren over wat in hun eigen leven goed en minder goed loopt. Ze herkennen in concrete of beroepsgerichte ervaringen motieven en argumenten die hen uitnodigen en stimuleren om moreel te handelen. Ze leren openstaan voor de diepere dimensies van het leven en leren. Ze staan ook open voor levensbeschouwelijke keuzes van anderen en gaan daarover in dialoog.

Groeien naar een kwaliteitsvolle ondersteuning in alle aspecten van een tandartspraktijk

De leerlingen verzorgen een breed gamma aan taken in een tandartspraktijk en hebben oog voor de kwaliteit die noodzakelijk is bij diverse handelingen. Dat kan gaan om hygiënisch correct of steriel werken, een professionele opstelling naar cliënten en een vakkundig afgewerkte administratie. De leerlingen zullen bij elke handeling de vraag stellen wat de kwaliteitscriteria zijn om die hoge norm te behalen.

Volwaardig assisteren bij een brede waaier aan tandheelkundige ingrepen

De tandarts voert een hele reeks aan tandheelkundige behandelingen uit waarbij de leerlingen een maximale ondersteuning leveren door materialen, instrumenten en apparatuur ergonomisch klaar te leggen, het minutieus onderhouden en aanleveren van instrumenten, materialen en toestellen en een proactieve houding vanuit voldoende kennis over de handelingen die de tandarts stelt.

Nauwgezet opvolgen van administratie en organisatie van de praktijk

Een tandartspraktijk vergt een grote hoeveelheid administratie die deels op de cliënt, deels op de praktijk zelf gericht is. De leerlingen werken punctueel aan alle documenten en formulieren en kunnen dat gepast en efficiënt plannen tussen hun andere werkzaamheden.

Begeleiden en ondersteunen van cliënten in een tandartspraktijk

De leerlingen verwerven sociale en communicatieve vaardigheden om de cliënten, vaak vanuit uiteenlopende achtergronden, te ondersteunen. Dat kan gaan over de noodzakelijke praktische informatie maar ook over het begeleiden bij preventieve maatregelen en gezondheidspromotie waarvoor die specifieke cliënt in aanmerking komt. De ondersteuning gebeurt op maat van de noden van de cliënt.

3.3 Opbouw

- Zinrijk en geïnspireerd
- Kwaliteitsbewust handelen
- Ondersteuning bij tandheelkundige handelingen
- Administratieve vaardigheden
- Begeleiden van cliënten

3.4 Beginsituatie

Leerlingen kunnen instromen vanuit verschillende studiedomeinen en studierichtingen van de derde graad.

3.5 Aandachtspunten

Oriëntatie van het leerplan

De leerlingen zullen na de studierichting Tandartsassistent overwegend aan de slag gaan in een tandartspraktijk. De werking van een praktijk kan sterk verschillen naargelang de locatie, het aantal tandartsen dat samenwerkt en de andere gezondheidsberoepen die er aan de slag zijn. Men kan het beroep ook uitoefenen op een dienst van een ziekenhuis (MKA-afdeling), zij het in beperkte mate.

Werkplekleren

Verschillende vormen van werkplekleren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekleren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten, praktijklessen op verplaatsing, leerlingenstages ... De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekleren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekleren wordt ingezet.

Complementaire leerplannen

Voor het zevende leerjaar zijn complementaire leerplannen ontwikkeld zoals Communicatie en interactie, Maatschappelijke oriëntatie en Ondernemerschap. Voor de vorming van leerlingen kan het een meerwaarde zijn om bij de realisatie van leerplandoelen uit dit leerplan de link te leggen met een of meer aspecten uit de complementaire leerplannen waarvoor de school al dan niet heeft gekozen.

Terminologie

In de leerplannen van studierichtingen die leiden naar een beroep in de zorg ontmoeten leerlingen uiteenlopende groepen van mensen: zorgvragers, kinderen, cliënten, patiënten, bewoners ... In al die leerplannen kiezen we voor de neutrale term cliënt als algemene noemer maar dat neemt niet weg dat eens de specifieke context duidelijk is, de correcte benaming van de mensen die men ontmoet wel kan worden gebruikt. Om diezelfde reden wordt gekozen voor de term zorgverlener die naargelang de context ook concreet kan worden gemaakt. In dit leerplan zal dat overwegend tandartsassistent zijn.

Mogelijke indeling

Het leerplan kan op verschillende manieren worden ingedeeld. Eén daarvan is een opdeling van de leerplandoelen op basis van:

- balieassistentie;
- omloopassistentie;
- stoelassistentie.

Je hoeft je niet te beperken tot leerplandoelen per onderdeel. Je kan werken naar een structuur die de verschillende functies vlot in elkaar laat overgaan.

EHBO

Het leerplan bevat geen leerplandoelen die gericht zijn op het verwerven van EHBO competenties al wordt er verwacht dat de leerlingen alert kunnen handelen in crisissituaties zoals in LPD 7 wordt vermeld. De

leerlingen die instromen vanuit de derde graad hebben die vaardigheden verworven. De school kan beslissen om ze op te frissen of uit te breiden in de voorziene vrije ruimte.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Zinrijk en geïnspireerd

LPD 1 + De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor ethische keuzes die voortvloeien uit de deontologie of plichtenleer. Vanuit casussen reflecteer je met leerlingen over deontologische principes eigen aan tandartsassistenten zoals integriteit, beroepsgeheim, privacy, vertrouwen, meldingsplicht, belangenconflict, het respecteren van de professionele gedragscode binnen de organisatie, het opbouwen van een professionele relatie met collega's ... Je kan leerlingen erop wijzen dat een aantal deontologische principes zijn verankerd in regelgeving. Wanneer leerlingen inzicht hebben in verschillende principes kan je hen in gesimuleerde situaties of via casuïstiek ethische keuzes laten duiden.

Wenk: Je kan focussen op vragen of dilemma's waarmee werknemers dagelijks in contact komen. Zowel de omgang met en vragen van collega's en cliënten kunnen leiden tot ethische vragen die ethische keuzes tot gevolg hebben, bv.

- hoe verhoud je je tegenover de diversiteit in de samenleving?
- is tandverzorging een basisbehoefte?
- visie op de kostprijs van tandverzorging?
- visie op dentalshopping?
- visie op al dan niet geconventioneerd zijn?
- ...

Wenk: Je kan met je leerlingen een klasdiscussie voeren vanuit een aangebrachte casus uit de actualiteit of naar aanleiding van een ervaring tijdens werkplekleren. Je kan, bv. in samenspraak met de leraar Godsdienst (derde graad), leerlingen kaders of modellen aanreiken om te reflecteren over morele of ethische vragen. Ze bieden leerlingen taal om ethische keuzes te bespreken.

Wenk: Je kan aan de hand van voorbeelden uit de actualiteit moeilijke of meer complexe situaties die leiden tot ethische vragen en keuzes bespreken. Dat kan bv. gaan

over grensoverschrijdend gedrag of agressie. Ook meer maatschappelijke onderwerpen kunnen ter sprake komen: de plaats van camerabewaking op straat versus respect voor privacy, terugbetaling door sociale zekerheid versus private verzekering, hoe ver moet zorg voor een individu door de maatschappij gedragen worden ...

Extra: Je kan de kennis van leerlingen verdiepen door ethische vragen te benaderen vanuit een bepaalde ethische stroming zoals de plicht- en gevolgenethiek of waardenethiek.

LPD 2 + De leerlingen dialogeren open en constructief over levensbeschouwing, inspiratie of zingeving.

Duiding: Je kan met leerlingen in gesprek gaan over zingeving of levensbeschouwing. Wanneer je met leerlingen in dialoog gaat over zingeving, bespreek je ervaringen die betekenis of zin geven aan je leven of je bestaan. Zingeving betekent het zoeken naar de zin, de richting of het doel van het leven of van grote ervaringen, gebeurtenissen in het leven.

Duiding: Je kan met leerlingen reflecteren en in dialoog gaan over inspiratie. Inspiratie komt van het Latijnse woord 'inspirare' dat letterlijk 'inademen' of 'inblazen' van een ziel of 'geest' betekent. Waar iemand zijn inspiratie, innerlijke kracht, bezieling, enthousiasme, gedrevenheid of 'vuur' uithaalt is heel persoonlijk. Dat kan zijn uit natuur, muziek, kunst, literatuur, sport, religie, maar ook een mens of een gebeurtenis kan dienen als bron van inspiratie.

Duiding: Wanneer mensen een soort Grote houvast of een overkoepelende visie op het leven en op wat het leven zin geeft delen, dan spreek je over een levensbeschouwing. Levensbeschouwingen geven een antwoord op vragen over de oorsprong van het universum en de mens, delen opvattingen over de mens (mensbeeld) en bepalen vanuit een visie op moraal en ethiek (wat is goed en kwaad) het dagelijks handelen. In religieuze levensbeschouwingen of godsdiensten staat het bestaan van een of meerdere goden centraal en de antwoorden die daaruit voortvloeien. Seculiere levensbeschouwingen, zoals het humanisme, vertrekken vanuit de mens om zin en vorm aan het leven te geven.

Wenk: Je kan gebeurtenissen en ervaringen tijdens werkplekleren aangrijpen om met dit leerplandoel aan de slag te gaan.

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan aan de hand van een aantal algemene vragen die hen als professionele beroepsbeoefenaar kunnen beroeren zoals

- wat inspireert je om voor dit beroep of voor deze studierichting te kiezen?
- wat versta je onder levenskwaliteit en waar ligt voor jou de balans tussen levenskwaliteit en werk?
- wat geeft jou energie?
- hoe kunnen mensen hoop vinden in situaties van kwetsbaarheid, bv. confrontatie met de ziekte van een collega, een overlijden ...? Hoe kunnen de christelijk visie en andere levensbeschouwelijke visies op hoop een uitdaging vormen voor de eigen visie?

Wenk: In functie van het omgaan met diversiteit op de werkvloer kan je leerlingen constructief kritisch laten reflecteren over eigen en andere levensbeschouwingen:

- wat betekent het dragen van levensbeschouwelijke tekens voor jou?
- hou je rekening met collega's die vasten en waarom zou je dat doen?
- welke culturele gewoonten herken je bij jezelf en bij collega's? Bv. respect voor ouders, de rol van vrouwen en mannen in het huishouden, religieuze rituelen of feestdagen ...

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan over de wijze waarop je vanuit het beroep van tandartsassistent of binnen de zorgsector mee verantwoordelijkheid kan dragen voor je omgeving, de aarde ... (ecologisch bewustzijn - schepping). Je kan met hen reflecteren over de mate waarin zij dat een belangrijke waarde vinden in de uitoefening van zorgberoep.

Wenk: Vanuit concrete situatieschetsen kan je met leerlingen stilstaan bij vragen waar ze mogelijk als tandartsassistent mee worden geconfronteerd zoals

- waar haal je de kracht om staande te blijven in stressvolle situaties?
- wat heb je nodig om je gedragen te weten in het omgaan met kwetsbare situaties: het omgaan met personen met een bijzondere kwetsbaarheid (bv. psychische kwetsbaarheid, verslaving ...)?
- hoe ga je met collega's of medeleerlingen in dialoog over moeilijke thema's zoals een ouder die ziek is, ouders die scheiden of een overlijden?

4.2 Kwaliteitsbewust handelen

Doelen die leiden naar BK

LPD 3 De leerlingen werken in teamverband rekening houdend met de organisatiecultuur en de communicatie binnen de organisatie.

Wenk: Je kan met leerlingen nagaan hoe een team van een tandartsenpraktijk er kan uitzien en welke andere zorgprofielen er bestaan zoals de mondhygiënist en de orthodont. Het takenpakket van de verschillende zorgverleners kan daarbij aan bod komen.

Wenk: De leerlingen zijn in staat om zowel intern als extern (labo, dental depot ...) mondelinge en schriftelijke communicatie te verzorgen.

LPD 4 De leerlingen handelen kwaliteitsbewust en volgens de procedures van de organisatie.

Wenk: Je kan met leerlingen nagaan wat kwaliteitsbewust handelen betekent voor de tandartsassistent: zorgvuldig werken, aandacht hebben voor details, controleren van het eigen werk op fouten, reflecteren en zich bijsturen met het oog op het bereiken van de verwachte kwaliteit. Dat kan zowel om het proces als het product gaan.

Wenk: Je kan de leerlingen wijzen op verschillen in organisatiecultuur en het respecteren van normen en waarden op de werkplek.

Wenk: Leerlingen maken consequent gebruik van huisstijl en respecteren afspraken rond normalisatie (bv. NBN) bij het uitwerken van communicatieproducten en klasseren of archiveren volgens interne afspraken rond (digitaal) klasment.

LPD 5 De leerlingen handelen volgens de professionele gedragscode binnen de grenzen van het wetgevend kader.

★ GDPR

Wenk: Je kan met de leerlingen op zoek gaan naar wat een professionele gedragscode in een praktijk zou kunnen inhouden: beroepsgeheim, respectvolle houding naar alle cliënten, persoonlijk voorkomen ... De beroepskwalificatie of de beroepsvereniging kan daarvoor specifieke inhouden aanreiken.

Wenk: Je kan leerlingen tijdens werkplekleren in gesprek laten gaan over de professionele gedragscode of beroepscode op de werkplek. Die schetst passende maatregelen voor werknemers of voor leden van een bepaald beroep evenals de juridische gevolgen voor het overtreden van die regels. Specifiek voor tandartsassistenten kan je bv. denken aan regels en afspraken in verband met het respectvol omgaan met cliënten, hun netwerk en collega's.

Wenk: Je maakt leerlingen bewust van hun grenzen als stagiair maar ook als tandartsassistent. Je maakt in samenspraak met de stageplaats de verwachtingen naar de leerlingen toe duidelijk. Je kan leerlingen vanuit situatieschetsen in gesprek laten gaan met de mentor in een organisatie: wat wordt verwacht van een tandartsassistent als hij/zij verontrustende signalen opmerkt of wat zijn de afspraken met betrekking tot privacy?

Wenk: Leerlingen passen de professionele gedragscode en bijhorende deontologische principes toe tijdens het handelen op stage. Je kan hen laten reflecteren over stage-ervaringen. Dat helpt hen om hun kennis te verdiepen en te integreren in het handelen.

Wenk: Gegevensverwerking gebeurt steeds volgens de regels voor gegevensbescherming. Dat betekent dat alleen bevoegde personen toegang mogen hebben tot medische dossiers en dat de informatie veilig wordt opgeslagen. Kennis over GDPR, verschillende deontologische principes en het juridische kader voor de beroepsuitoefening biedt de leerlingen de nodige kapstokken en taal om het waarom van hun handelen toe te lichten of te motiveren.

LPD 6 De leerlingen handelen economisch en duurzaam.

Wenk: Je kan leerlingen duurzaam en verantwoord leren handelen met aandacht voor de geldende richtlijnen en procedures. Zo kan je aandacht hebben voor een duurzame organisatie van de zorg, richtlijnen voor afvalsortering, het kostenbewust omgaan met verbruiksmaterialen, behoeften of tijd ...

Wenk: Je kan met leerlingen met aandacht voor actuele tendensen in de zorg reflecteren over het evenwicht tussen duurzaamheid en economie, duurzaamheid en autonomie, technologie en economie ...

Wenk: Je kan met de leerlingen in dialoog gaan over het al dan niet geconventioneerd zijn van tandartsen, de aanleiding daarvoor en het effect ervan op persoonlijk inkomen en de kostprijs van de cliënt. Je kan dit leerplandoel aanreiken in samenhang met reflecteren over ethische keuzes (LPD 1+).

LPD 7 De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.

Wenk: Hygiënisch handelen is een belangrijke competentie in de medische sector. Het inzetten op procedures en richtlijnen is belangrijk. Bij het hygiënisch handelen kan je denken aan het herkennen en inventariseren van risicofactoren en het toepassen van elementen van persoonlijke hygiëne en beroepshygiëne zoals

- belang van handhygiëne;
- gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en maatregelen om besmetting te voorkomen;
- voorkomen van overdracht en verspreiding van micro-organismen en kruisbesmetting (besmettingscyclus, handhygiëne en instrumentenzorg);
- inzetten op een gezonde en hygiënische omgeving bij het uitvoeren van logistieke taken zoals het desinfecteren en ontsmetten van materialen of lokalen.

Wenk: Veilig handelen voor zichzelf en het garanderen van de fysieke en psychosociale veiligheid van cliënten en hun omgeving zijn fundamenteel bij het zorg dragen voor anderen. Ook in een tandartsenpraktijk worden daarvoor specifieke procedures ontwikkeld. Je kan aandacht hebben voor risicoanalyses, richtlijnen en procedures voor de algemene veiligheid, activiteiten van het dagelijks leven, een veilige omgeving en sociale veiligheid.

Wenk: Je kan met de leerlingen op zoek gaan naar gepaste reacties tegen grensoverschrijdend gedrag, verbaal of fysiek, van cliënten of medewerkers.

Wenk: Binnen de tandartsenpraktijk besteden de leerlingen in het bijzonder aandacht aan de beschermingsmaatregelen bij radiologie (LPD 10).

Wenk: Via casussen kan je werken aan het inschatten van risico's. Je kan leerlingen kritisch laten reflecteren over afspraken en hen eventueel zelf laten nadenken over verbetervoorstellen met betrekking tot

- de algemene veiligheid zoals brandpreventie, evacuatie, veilig omgaan met toestellen en producten, het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) ...;
- het respecteren van de psychische integriteit van de cliënt en het zorg dragen voor psychosociale veiligheid met aandacht voor signalen van misbehandeling van cliënten;
- crisissituaties in de praktijk zoals angst of syncope.

Wenk: Ergonomisch handelen impliceert aandacht voor werkplekopstelling, pauzes, variatie in werkhouding, gebruik van ergonomische hulpmiddelen ...

4.3 Ondersteuning bij consultaties

Doelen die leiden naar BK

LPD 8 De leerlingen lichten tandmorfologie, veel voorkomende tandheelkundige pathologieën en anatomie en fysiologie van de mond toe in functie van interventies waarbij ze assisteren.

- ★ Medische tandheelkundige terminologie

Wenk: De leerlingen kunnen de belangrijkste anatomische en fysiologische elementen van de mond toelichten in functie van de behandelingen die ze ondersteunen.

Wenk: Je kan de leerlingen veel voorkomende tandheelkundige pathologieën laten ontdekken in functie van de informatie die ze aan cliënten geven, de preventieve maatregelen die ze moeten nemen en de interventies die ze mee opvolgen.

LPD 9 De leerlingen bereiden het materiaal en de producten voor volgens de aard van de interventie en de aanwijzingen van de tandarts.

Wenk: Je kan de leerlingen verschillende materialen in een tandartspraktijk leren kennen via een praktijklokaal of via werkplekleren.

Wenk: Je kan de leerlingen een systematiek aanleren om alles voor te bereiden. Ze controleren op basis van de agenda of op aangeven van de tandarts welke behandeling zal plaatsvinden en leggen materialen en instrumenten klaar in de volgorde waarin ze worden gebruikt.

Wenk: De leerlingen maken, indien nodig, een steriel veld met steriele doeken of een plateau zodat de instrumenten steriel blijven. Ze kleden zichzelf steriel en assisteren de tandarts bij het steriel aankleden.

Wenk: Je leert de leerlingen de planning opmaken en anticiperen op de noden van de tandarts.

LPD 10 De leerlingen bereiden radiologische interventies voor en verwerken ze rekening houdend met radioprotectie.

Wenk: Je brengt leerlingen bij welke benodigdheden voor radiologie moeten worden voorbereid. Ze behandelen de radiologische opnames en slaan ze op in het dossier.

Wenk: De leerlingen brengen bij de cliënt de nodige bescherming aan voor het nemen van een röntgenfoto zoals een loodschort of schildklierbeschermer. Je brengt de leerlingen het belang van een dosimeter bij. Zij dragen die systematisch en volgen bijkomende instructies van de tandarts op.

Wenk: Je kan de leerlingen aanleren om de juiste RX-film met houder te kiezen in functie van de plaats en de soort opname.

Wenk: De leerlingen ontwikkelen radiografieën volgens de interne procedure van de praktijk en klasseren ze.

LPD 11 De leerlingen assisteren de tandarts tijdens tandheelkundige behandelingen op basis van tandheelkundige protocollen.

★ Geen interventies in de mond

Wenk: Je kan interventies onderverdelen in volgende onderdelen:

- conserverende behandelingen (inclusief kindertandheelkunde);
- orthodontie;
- chirurgie (implantologie);
- prothesen;

- endodontie;
- parodontologie.

Wenk: Je brengt de leerlingen de protocollen bij die ze in elk van de onderdelen moeten volgen om correct te assisteren. Je kan dit leerplandoel aanreiken in samenhang met procedures en protocollen (LPD 4).

Wenk: Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met tandmorfologie en -terminologie en veel voorkomende tandheelkundige pathologieën (LPD 8).

Wenk: De leerlingen informeren de tandarts over specifieke elementen zodat de cliënt maar één keer het verhaal hoeft te doen. Ze zoeken de fiche van de cliënt op zodat de tandarts meteen een overzicht heeft van alle gegevens.

Wenk: Je brengt de leerlingen bij hoe ze de cliënt comfortabel installeren in de behandelstoel. Ze kunnen de kledij beschermen.

Wenk: De leerlingen verwerven kennis over de verschillende behandelingen die de tandarts uitvoert en kunnen ze toelichten.

Wenk: De leerlingen reiken op het juiste moment de juiste materialen en instrumenten aan volgens het four handed dentistry principe zodat de tandarts ze in één beweging kan aannemen en hanteren. Je kan daarin een leerlijn uitwerken waarbij de tandarts bij aanvang telkens vermeldt welke materialen en instrumenten nodig zijn maar na verloop van tijd geen instructies meer moet geven omdat de leerlingen weten welke behandeling zal worden uitgevoerd.

Wenk: De leerlingen ondersteunen indien nodig de cliënt bij het spoelen en volgen instructies van de tandarts op.

LPD 12 De leerlingen identificeren, reinigen, ontsmetten, steriliseren en verpakken de medisch-technische elementen, tandheelkundige materialen en instrumenten.

Wenk: De leerlingen leren de verschillende medisch-technische elementen (zoals afdrukken en prothese-elementen), tandheelkundige materialen en instrumenten die aan bod komen, kennen.

Wenk: Je kan de leerlingen de principes van ontsmetten en steriliseren bijbrengen. Ze reinigen, ontsmetten en steriliseren volgens een bestaande procedure en maken gebruik van reinigings- en sterilisatieapparatuur:

- instrumenten reinigen, ontsmetten en steriliseren;
- boren en andere instrumenten reinigen;
- hand- en hoesstukken en afzuiging ontsmetten.

Wenk: De leerlingen leggen gereinigde of gesteriliseerde instrumenten terug op hun plaats volgens de interne procedure.

LPD 13 De leerlingen ruimen de werkruimte, materiaal en producten op en maken ze schoon na elke behandeling.

Wenk: Je brengt de leerlingen bij hoe ze na elke behandeling gebruikte onderdelen en meubilair volgens de interne procedure reinigen.

Wenk: De leerlingen verzamelen naalden en scherpe voorwerpen in een speciale container. Ze sorteren alle afval en wegwerpmaterialen in de daartoe bestemde

recipiënten

Wenk: Je kan dit leerplandoel aanreiken in samenhang met LPD 12.

LPD 14 De leerlingen controleren de werking van de toestellen en informeren de onderhoudsdienst of de verantwoordelijke bij een storing.

Wenk: Je leert de leerlingen de onderhoudsrichtlijnen voor toestellen aan. De leerlingen houden zich daar aan. Ze vervangen de vloeistoffen van verschillende toestellen en baden volgens de interne procedure.

Wenk: De leerlingen stellen in de sterilisatieruimte vast dat een toestel stuk is of onderhoud nodig heeft en maken afspraken met de onderhoudsfirma na overleg met de tandarts.

LPD 15 De leerlingen volgen de productvoorraad op, stellen de nodige bevoorrading vast en geven bestellingen door.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met de software waarin voorraden van de organisatie worden opgenomen. Ze kunnen ook de bestelling toelichten indien dezelfde kanalen worden gebruikt.

Wenk: De leerlingen houden gegevens bij van verbruikte producten en materialen en vullen die tijdig aan.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze de voorraad afstemmen op de geplande behandelingen en hoe ze bestellingen plaatsen die daarop tijdig inspelen.

Wenk: Je leert de leerlingen aan hoe het hele bestelproces loopt en biedt ze de mogelijkheid om het proces te doorlopen: bestelformulier invullen, contact nemen met leverancier, binnengekomen goederen controleren met bestelbon en producten stockeren.

LPD 16 De leerlingen plannen de afspraken rekening houdend met

- **de behoeften van de cliënt;**
- **het soort interventie;**
- **de graad van hoogdringendheid;**
- **de organisatie van de praktijk.**

Wenk: Je leert leerlingen zakelijk telefoneren (samenhang LPD 20) en afspraken inplannen rekening houdend met het behandelsverloop, de agenda van de tandarts en de organisatie in de praktijk. Ze respecteren richtlijnen en protocollen (LPD 11). Op basis van de informatie van de tandarts maken ze een realistische inschatting van de behandelduur. Ze leren urgenties inschatten en volgen het praktijkprotocol om de agenda bij te sturen.

Wenk: De leerlingen houden zich aan de planning en bewaken mee de voortgang van het spreekuur met aandacht voor de geldende prioriteiten. Ze informeren op efficiënte wijze de tandarts over wijzigingen in de planning. De leerlingen verzorgen recalls en herinneringen.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze omgaan met een annulatie van een

afpraak en de gevolgen ervan. Indien hiervoor een procedure is afgesproken contacteren ze cliënten op de wachtlijst zodat de efficiëntie van de agenda wordt gerespecteerd en zoveel mogelijk cliënten op tijd worden geholpen.

Wenk: De leerlingen maken kennis met de afspraken rond bedrijfscontacten en kunnen deze inboeken.

4.4 Administratieve vaardigheden

Doelen die leiden naar BK

LPD 17 De leerlingen maken gebruik van tandheelkundige software bij het opmaken, aanvullen en opvolgen van het medisch dossier van de cliënt.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met verschillende softwaresystemen die tandartsen gebruiken voor onder meer afspraken, communicatie en financiële administratie. Ze voeren alle gegevens van de cliënt in zodat die overeenstemmen met de officiële gegevens en steeds actueel zijn.

Wenk: Je brengt de leerlingen bij dat zij op vertrouwelijke wijze omgaan met de informatie die ze over de cliënt verzamelen in het kader van het tandartsbezoek. Je brengt dit leerplandoel aan in samenhang met de GDPR-maatregelen (LPD 5).

Wenk: De leerlingen leren tijdens een onderzoek of behandeling, op aangeven van de tandarts, de gegevens invullen volgens bestaande interne afspraken of codes. Je kan dit leerplandoel aanreiken in samenhang met procedures (LPD 4).

Wenk: De leerlingen leren cliëntfiches, radiografieën, afdrukken, verwijsbrieven, verslagen, conformiteitsattesten, facturen ... klasseren volgens interne afspraak.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen dat ze systematisch controleren of de cliënt een ingevuld en ondertekend getuigschrift van de behandeling heeft ontvangen tenzij het derde betalerssysteem wordt toegepast.

Wenk: De leerlingen leren betalingen opvolgen en registreren in het administratief systeem. Ze handelen volgens interne afspraken voor wanbetalers.

LPD 18 De leerlingen voeren administratieve taken uit, beheren de documentatie en voeren verrichtingen uit voor het boekhoudkundig beheer.

Wenk: Je brengt de leerlingen de reden, de principes en de concrete toepassingen bij met betrekking tot de regelgeving rond de professionele gedragscode (LPD 5).

Wenk: De leerlingen maken kennis met de principes van het beheer van administratie en documentatie en passen ze toe. Ze leren zowel digitaal als fysiek materiaal ordenen.

Wenk: De leerlingen contacteren het labo om afdrukken op te halen.

Wenk: Werkplekleren biedt kansen om leerlingen digitale toepassingen te laten verkennen en of (afhankelijk van de context) gebruiken.

Wenk: Je kan leerlingen leren werken met een e-mailprogramma en elektronische post laten beantwoorden volgens de regels van formele communicatie en netiquette (bv. in functie van communicatie met vertegenwoordigers, leveranciers ...). Je kan

ook denken aan het uitwerken van eenvoudige communicatieproducten (bv. een folder) met behulp van een presentatiepakket (bv. Canva) of leerlingen een sociale media (nieuws)bericht laten voorbereiden.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met de wijze waarop betalingen in ontvangst worden genomen en welke rol de tandartsassistent kan spelen in het aanleveren van informatie voor de boekhouding.

LPD 19 De leerlingen lichten de RIZIV-nomenclatuur en reglementering over tandheelkundige behandelingen toe.

Wenk: Je kan de leerlingen laten kennis maken met de globale structuur van de gezondheidszorg: eerstelijnszorg, tweedelijnszorg ... en de verschillende instanties die daarin een plaats (kunnen) hebben: RIZIV, mutualiteit ...

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen:

- wat het verschil is tussen een raadpleging en een tandheelkundige behandeling;
- hoe de terugbetaling verloopt;
- wat derde betalerssysteem en mondzorgtrajecten inhouden;
- hoe elektronische facturatie en attestering (eFact en eAttest) verlopen;
- wat een extra tandverzekering inhoudt;
- ...

4.5 Begeleiden van cliënten

Doelen die leiden naar BK

LPD 20 De leerlingen begeleiden de cliënt en verwijzen naar de wachtkamer, de verzorgingskamer of de praktijkruimte.

Wenk: Je brengt de leerlingen sociale en communicatieve vaardigheden bij die ze in professionele contexten hanteren. De leerlingen gebruiken correct Nederlands. Ze leren hoe ze verbindend en geweldloos communiceren, omgaan met feedback en werken aan conflicthantering met cliënten en collega's.

Wenk: Je kan de leerlingen cliënten laten begeleiden door duidelijk aan te geven waar de ontvangstbalie, de wachtkamer of de praktijkruimte zijn. Op voorhand vermelden waar de toiletten zijn, kan eveneens zinvol zijn.

Wenk: Je kan leerlingen laten kennis maken met verschillende doelgroepen die in een tandartsenpraktijk langs komen: kinderen, adolescenten, volwassenen, ouderen, cliënten met een handicap ... De leerlingen gaan na hoe ze zich aan de doelgroep kunnen aanpassen door o.m. uitleg te geven over een behandeling in begrijpbare taal, rekening te houden met de leeftijd of de achtergrond van de cliënt ... De leerlingen leren hoe ze een cliënt kunnen geruststellen en maken daarbij gebruik van verbale en non-verbale middelen.

Wenk: De leerlingen verwerven kennis van factoren die het menselijk gedrag beïnvloeden zoals socio-culturele achtergrond, opvoeding, opleiding of psychisch-emotionele situatie.

Wenk: Je leert de leerlingen peilen naar de behoeften van de cliënt en aandacht hebben

voor bestaande wensen en noden. De leerlingen kunnen die benoemen en hun houding en aanpak aanpassen.

Wenk: De leerlingen handelen met respect voor het beroepsgeheim. Je kan dit leerplandoel aanbieden in samenhang met de professionele gedragscode (LPD 5).

Wenk: Je kan de leerlingen via casussen laten oefenen in het brengen van slecht nieuws zoals de cliënt op de hoogte brengen van eventuele veranderingen bij afspraken of uitgelopen wachttijden. De leerlingen leren professioneel omgaan met conflicten, negatieve reacties van cliënten, onbegrip en klachten.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze kunnen omgaan met angst en stresssituaties zoals wanneer behandelingen uitlopen of kinderen aan het huilen gaan. Ook de onverwachte afwezigheid van collega's kan bijkomende druk veroorzaken waarvan de cliënt niet het slachtoffer mag zijn.

Wenk: Je kan inzetten op (gespreks)technieken voor het voeren van cliëntgerichte telefoongesprekken:

- bewustwording van de eigen stem (en de reacties van cliënten);
- het belang van lichaamstaal aan de telefoon;
- telefoontechnieken: doorverbinden, in wacht zetten, behandelen van boodschappen op een antwoordapparaat ...;
- het inkomend gesprek: correct opnemen, informatie inwinnen, notities nemen, steeds naam en geboortedatum opvragen met aandacht voor spelling ...;
- het uitgaand gesprek: voorbereiding en doelen van het gesprek, informeren, afronden ...;
- gespreksvaardigheden: luisteren, samenvatten, reflecteren, vragen stellen, omgaan met weerstand.

De leerlingen geven nazorg indien ze daarvoor de opdracht van de tandarts krijgen.

LPD 21 De leerlingen informeren cliënten over algemene mond- en tandhygiëne en het onderhoud van tandprothesen.

★ Tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en opvoeding Mondgezondheid en preventietechnieken

Wenk: Je kan de leerlingen aanleren hoe ze de werkwijze van de tandarts overbrengen aan cliënten.

Wenk: De leerlingen informeren cliënten over mondhygiëne en onderhoud van prothesen. Je kan de leerlingen voedingsadvies in functie van tandzorg leren geven. De leerlingen passen hun communicatie (gesprek, voorlichtingsfilmpje en -folder) aan de doelgroep aan. Ze houden rekening met een eventuele beperking of de kwetsbare situatie zoals kansarmoede waarin cliënten kunnen zitten.

Wenk: Je kan de leerlingen bijbrengen hoe ze mondhygiëne linken aan de algemene gezondheid en omgekeerd. Je brengt het verband tussen mondhygiëne en tongpiercings, vpen en roken ter sprake.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

5.1 Infrastructuur

Een leslokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

Een aangepast praktijklokaal waarin een tandartsenpraktijkruimte wordt gesimuleerd:

- een tandartsstoel;
- verlichtingssets boven stoel;
- opslagruimte.

Een aangepast lokaal voor het aanleren van secretariaatsvaardigheden en geschikte softwareprogramma's.

5.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Tandheelkundige producten en materiaal:

- afdrukmaterialen zoals alginaat, siliconen, polyethers ...;
- tandheelkundige cementen;
- modellen in gips;
- vullingsmaterialen zoals composieten;
- endomateriaal zoals kanaalvijlen;
- paromateriaal zoals curettes of scaler;
- orthodontische materialen zoals brackets, draden of elastieken;
- chirurgische materialen zoals extractietangen.

Materialen voor het aanleren van preventie en mondhygiëne.

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...
Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	

Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

7 Concordantie

7.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1+	-
2+	-
3	BK 1
4	BK 1; BK 2
5	BK 2; BK b
6	BK 3
7	BK 4
8	BK a; BK d; BK j; BK l
9	BK 7
10	BK 9 ; BK f
11	BK 8; BK h
12	BK 14; BK c
13	BK 17
14	BK 15
15	BK 16
16	BK 10
17	BK 6; BK 11; BK k
18	BK 12
19	BK g
20	BK 5; BK 6
21	BK 13; BK e; BK i

7.2 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen begeleiden de patiënt voor, tijdens en na de behandeling.
6. De leerlingen maken het medisch-administratieve dossier van de patiënt aan of vullen het aan en verwijzen de patiënt door naar de wachtkamer, de verzorgingskamer of de onderzoekskamer.
7. De leerlingen bereiden het materiaal en de producten voor volgens de aanwijzingen van de tandarts en de aard van de interventie.
8. De leerlingen assisteren de tandarts tijdens de ingreep (zoals aangeven van instrumenten) maar werken niet zelf in de mond.
9. De leerlingen bereiden benodigdheden voor radiologie voor, behandelen de radiologische opnames en slaan ze op in het patiëntendossier.
10. De leerlingen plannen de afspraken volgens de behoeften van de patiënten, het soort interventie, de graad van hoogdringendheid en informeren de tandarts.
11. De leerlingen volgen het patiëntendossier medisch-administratief op.
12. De leerlingen voeren administratieve taken uit, beheren de documentatie en voeren verrichtingen uit voor het boekhoudkundig beheer.
13. De leerlingen informeren patiënten over algemene mond- en tandhygiëne en het onderhoud van tandprothesen.
14. De leerlingen identificeren, steriliseren, ontsmetten en verpakken (zoals sets samenstellen en in zakjes doen) de medisch-technische elementen (zoals afdrukken en prothese-elementen), materiaal en instrumenten.
15. De leerlingen controleren de werking van de toestellen en informeren de onderhoudsdienst of de verantwoordelijke bij een storing.
16. De leerlingen volgen de productvoorraad op, stellen de nodige bevoorrading vast en geven bestellingen door.
17. De leerlingen ruimen de werkruimte, materiaal en producten op en maken ze schoon na elke behandeling.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Anatomie en fysiologie van de mond
- b. GDPR-maatregelen
- c. Medische tandheelkundig(e) instrumenten en materialen
- d. Medische tandheelkundige terminologie
- e. Mondgezondheid en preventietechnieken
- f. Radioprotectie
- g. RIZIV-nomenclatuur en reglementeringen
- h. Tandheelkundige behandelingen
- i. Tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en –opvoeding
- j. Tandheelkundige pathologieën
- k. Tandheelkundige software
- l. Tandmorphologie

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	6
2.1	Beginsituatie	6
2.2	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Tandartsassistent en het vormingsconcept	7
3.2	Krachtlijnen	8
3.3	Opbouw.....	8
3.4	Beginsituatie	9
3.5	Aandachtspunten.....	9
3.6	Leerplanpagina.....	10
4	Leerplandoelen	10
4.1	Zinrijk en geïnspireerd	10
4.2	Kwaliteitsbewust handelen.....	12
4.3	Ondersteuning bij consultaties	14
4.4	Administratieve vaardigheden.....	18
4.5	Begeleiden van cliënten.....	19
5	Basisuitrusting	21
5.1	Infrastructuur	21
5.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	21
6	Glossarium.....	22
7	Concordantie	23
7.1	Concordantietabel.....	23
7.2	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	24